SHARIAT WEEKLY

شریعت

اوونیزه

په اوونی کې یو ځل خپرېږي

دافغانستان د اسلامي امارت مرکزي نشراتي ارگان

پنځم کال دوه ویشتمه گڼه پرله پسې (۳۰۹) یکشنبه د ۱٤۲۰هـ ق کال د ذوالحجة الحرام (۲۰) د ۱۳۷۹هـ ش کال د ورې (۷) د ۲۰۰۰ میلادي کال د مارچ (۲٦)

الهی فرمان

عدل (انصاف) وکړئ تاسې !، همدا (عدل) ډېر نږدې دی تقوا (پرهیزگاری) ته.
(سورة المائدة)

توجه !

ایمان شما اجازه نخواهد داد که اوراق حامل چنین کلمات مقدس را بي حرمتي بگذارید.

داطلاعاتو او کلتور محترم وزیر:

دهلمند ولایت د اطلاعاتو او کلتور ریاست وکوت

داطلاعاتو او کلتور وزیر محترم الحاج مولوی قدرت الله جمال پرون دهلمند ولایت داطلاعاتو او کلتور ریاست بیلا بیلی برخي وکتلی.

د باختر اطلاعاتي آژانس خبر راکړ د اطلاعاتو او کلتور محترم وزیر په داسې حال کې چې دهلمند ولایت داماراتي مطبعي مسئول محترم ملا حیات الله او

دباختر داطلاعاتي آژانس مسئول محترم نقیب الله ورسره و او ددغه ولایت داطلاعاتو او کلتور د رئیس محترم مولوی فضل الربی لخوا ددغه ریاست د مربوطو برخو په اړوند معلومات ورکول کیدل ددغه ولایت داطلاعاتو او کلتور ریاست اماراتي مطبعي عامه کتابتون کلتوري مرکز او دښت کلا او دکمان تاریخي آثار وکتل.

او ددغې اداري د منسوبینو د مشتو اجراآتو له

امله یې د خوښي دڅرگندولو په ترڅ کې دچارو د لانیه والي لپاره اړوندو مسئولینو ته لازمي لارښوونې وکړې.

دیو بل خبر له مخې د اطلاعاتو او کلتور وزیر محترم الحاج مولوی قدرت الله جمال پرون دهلمند له والي محترم ملا عبدالباری سره هم وکتل.

ددی کتنې په ترڅ کې یې ددغه ص ٤

دکورنیو چارو محترم وزیر دخوست ولایت له مشرانو سره وکتل

دامنیتي مسالو او دخوست خلکو ته دلازیات خدمت دتر سره کولو په ارتباط دکورنیو چارو وزیر محترم ملا عبدالرزاق آخند پرون دخپل کار په دفتر کې ددغه ولایت دبیلابیلو قومونو له مشرانو او سپین ږیرو سره خبری وکړې.

دباختر اطلاعاتي آژانس خبر راکړ: په دې کتنه کې محترم حاجي شهسوار خان ددغو قومونو په نمایندگي خبری وکړې او ددغه ولایت دامنیتي حالت او دچارواکو د اجراآتو له امله یې خوښي څرگنده کړه او دهیواد له امنیتي مقاماتو څخه دمننې په ترڅ کې یې خپل پیشنهادونه وړاندې کړل.

وروسته دکورنیو چارو وزیر محترم ملا عبدالرزاق آخند دهغوی دسیمه ییزو ستونزو او مشکلاتو دلری کولو په باره کې همکاري څرگنده کړه.

دیو بل خبر له مخې دکورنیو چارو وزیر محترم ٤ مخ

داطلاعاتو او کلتور په اعتراضیه لیک کې:

د ژورنالستیکي اصولو دړناوی کوی

داسلامي امارت دله ئیزو وسائل سالم انتقادونه خپروی

د ټولو هغو ژورنالستانو چې په قانوني توگه هیواد ته راغلي پوره مصئونیت شوی

دشریعت اوونیزه په منظمه پرله پسې توگه چاپ شوی او دمصادری خبرتي دروغ دی.

په نیویارک کې د ژورنالستانو د ساتنې دکمیټې د کلنی رپوټ په اړوند دافغانستان داسلامي امارت د اطلاعاتو او کلتور وزارت څرگندونې:

کابل د ۱٤۲۰ هجری قمری کال د ذوالحجة الحرام د میاشتې ۱۹ نیټه د ژورنالستانو د په اصطلاح ساتنې کمیټې چې مقر یې په نیویارک کې دی دخپل کلني رپوټ په ترڅ کې له ژورنالستانو سره دافغانستان د اسلامي امارت د چلند په باره کې بو لړ ټکي خپاره کړیدي چې له حقیقت څخه لرې او له ضد او نقیض مطالبو څخه ډک دي.

دافغانستان داسلامي امارت د اطلاعاتو او کلتور وزارت پداسې حال کې چې دغه رپوټ په غوڅه توگه ردوي په دغه رپوټ کې هیڅ راز داسې نښې نښانې او دلایل نه وینې چې د ژورنالیزم او ژورنالستانو په وړاندې دافغانستان د اسلامي امارت په اصطلاح دښمنانه دریځ وښیي.

دافغانستان اسلامي امارت د ژورنالیزم او ژورنالستانو په وړاندې هیڅ راز دښمنانه عمل ندی کړی بلکې تل یې ژورنالستانو ته دسالمو فعالیتونو زمینه برابره کړیده. او په دې اړوند له هغوی سره همکاري کړی لکه څنگه چې په افغانستان کې دبهرنیو آژانسونو او دبهرنیو راډیو گانو دخبریالانو شتون والی او ٤ مخ

میز مدور مدیران مدارس شهر کابل دایر گردید

جهت بهبود بیشتر امور تدریسی در مدارس دیروز نیز میز مدور به اشتراک بعضی از مدیران مدارس شهر کابل در دفتر روزنامه هیواد دایر گردید.

آژانس اطلاعاتی باختر خبر داد: این میز مدور که به اشتراک بعضی ازمدیران مدارس شهر کابل به ابتکار محترم ملا عبدالحنان «همت» رئیس روز نامه هیواد تدویر گردیده بود بعداز صحبت مقدماتی محترم رئیس روزنامه هیواد ص ٤

بل کلنتن وارد اسلام آباد گردید

بل کلنتن رئیس جمهور ایالات متحده امریکا دیروز جهت انجام مذاکرات با مقامات جمهوری اسلامی پاکستان وارد اسلام آباد گردید.

رئیس جمهور امریکا پس از ورودش به اسلام آباد با رفیق تارړ رئیس جمهور پاکستان در کاخ ریاست جمهوری ملاقات نموده و به تعقیب آن با پرویز مشرف رئیس کمیته اجرائیوی پاکستان مذاکره نمود.

رهبران دوکشور در این مذاکرات شان مسایل مورد علاقه دو طرف را مورد بحث قرار دادند. ص ٤

دبغلان ولایت له درملتونونو نه د تیر تاریخ درمل راټول شول

د تیر تاریخ دوه سوه اته پنځوس قلمه درمل او د موسسو د مرستې اته ویشت قلمه درمل په دې وروستیو وختو کې دبغلان ښار له درملتونونو څخه راټول کړی شوي دي.

دبغلان له ښار نه دباختر د اطلاعاتي آژانس خبریال خبر راکړ: دبغلان ولایت دعامې روغتیا ریاست دکنترول او پلټنې موظف هیات په دې وروستیو وختو کې د تیر تاریخ دوه سوه اته پنځوس قلمه ډول ډول درمل او د موسسو د مرستې اته ویشت قلمه درمل د نوی بغلان او ٤ مخ

درولایت بلخ:

بمنظور انکشاف فعالیتهای نمایندگی سره میاشت سیمینار دایر گردید

بمنظور انکشاف فعالیت های نماینده گی جمعیت افغانی سره میاشت ولایت بلخ دیروز سیمیناری در شهر مزار شریف دایر گردید.

آژانس اطلاعاتی باختر خبر میدهد، این سیمینار که به ابتکار نماینده گی جمعیت افغانی سره میاشت ولایت بلخ دایر گردیده بود محترم الحاج ملا نیازمحمد آخند معاون ولایت بلخ طی صحبت هایش در رابطه به ضرورت تدویر همچو سیمینار ها جهت انکشاف فعالیت های نماینده گی جمعیت افغانی سره میاشت ولایت بلخ صحبت نموده توجه بیشتر مسئولین وکارکنان آن جمعیت را جهت خدمت به مردم مستحق و نیازمند ص ٤

دکابل ښار:

دمعاملاتو دلارښوونې یوویشت دفترونه وتړل شول

دکابل ښار دمعاملاتو د لارښوونې یوویشت دفترونه له ناکلو قوانینو څخه دسرغړونې له امله دیوې میاشتې لپاره وتړل شول.

دباختر داطلاعاتي آژانس خبریال خبر راکړ د عدلیې وزارت موظفاو واکمن هیات پرون دکابل ښار دڅلورمې ناحیې دمعاملاتو دلارښوونې ددفترونو چارې کنترول او وڅیړلې او یوویشت دفترونه یې په خپل سر دفعالیتونو دکار دجواز دنه ٤ مخ

اتحادیه اروپا مي خواهد در جهان بحیث یک قدرت اقتصادی قرار گیرد

اتحادیه اروپا میخواهد در ظرف ده سال آینده بحیث یك قدرت اقتصادی قوی در رأس کشور های جهان قرار گیرد.

رؤسا، جمهور و صدر اعظمان کشور های عضو اتحادیه اروپا در جریان جلسه دو روزه شان در لزبن پایتخت کشور پرتگال به تصویب رساندند که هر سال در فصل بهار خود آنها کنترول نمایند که تصامیم شان در کشور ها رعایت و عملی شده است و یا خیر؟ در جلسه سران دول اتحادیه اروپایی همچنان فیصله بعمل آمد که تحقیق تعلیم و ادامه آموزش و توسعه آزاد مفکوره ص ٤

محترم مولوي عبدالعزیز رئیس فابریکه مرمر و رخام در مصاحبه با هفته نامه شریعت:

فابریکه مرمر و رخام مجدداً فعال و به فعالیت خویش آغاز نموده است

این فابریکه میتواند نیازمندیهای ادارات اماراتي ، و هموطنان ما را در عرصه مرمر ورخام مرفوع سازد.

شریعت : خواننده گان عزیز: شما میدانید که امارت اسلامي افغانستان به عمران و باسازي کشور خویش توجه خاصي رامبذول داشته است که در سلسله این فعالیتهاي عمراني یکی هم ترمیم و احیاي مجدد فابریکه صنعتي مرمر و رخام میباشد.

خبر نگار ما راجع به فعالیتهاي تولیدي و چگونگي وضع ص ٤

دناټو عمومي منشي له کاسووانه دجگړې دمخنیوی غوښتنه وکړه

دشمالي اتلانتیک دساتر دسازمان عمومي منشي جورج رابرټسن دکاسووا له جگړې څخه یو کال وروسته ددغه ایالت له اوسیدونکي څخه غوښتنه وکړه چې خپل برخلیک تر لاسه کړي او دزور غوښتنې او جگړې مخنیوی وکړي. ٤ مخ

امریکا اعلام وکړ:

دبیت المقدس راتلونکي پولي او اداري تشکیلات به مشخص شي

دامریکا دمتحده ایالاتو دبهرنیو چارو وزارت ویندوی پرون اعلام وکړ. چې دفلسطین او اسرائیلو ترمنځ دسولې خبرې باید د راتلونکې مې تر میاشتې پورې دیر جامع موافقه لیک د تصویب سبب شي.

په دغه موافقه لیک کې به دبیت المقدس راتلونکي پولي او اداري تشکیلات مشخص شي چې فلسطین هغه دخپلې پلازمینې په توگه اعلام کړیدی.

د اروپائي ټولنې هیوادونه غواړي له کاسووا سره دخپلې مرستې تنظیم کړي

د اروپایي ټولنې دغړو هیوادونو د دولتونو او حکومتونو مشرانو تصمیم نیولی دی چې دکاسووا له جگړې ځپلي ایالت سره خپلې مرستې په ښه توگه تنظیم کړي.

داروپا دټولنې دغړو هیوادونو جمهوررئیسانو او صدراعظمانو چې دپرتگال په پایتخت لزبن کې غونډه کړې وه اعلام کړیدی چې اروپایي ټولنه دې باید دکاسووا ایالت لپاره ټولنې ستراتیژي څخه کار واخلي داروپایي ټولنې سیاسي ناظم هاویر سولانا باید د ... دلازیات ... او دکاسووا د ... دهماهنگۍ لپاره غور او څارنه وکړي. ٤ مخ

په فرانسه کې نیمائي ښوونځي وتړل شول

فرانسې په هیواد کې دښوونکو او زده کوونکو داعتصاب له امله ددغه هیواد نیمايي ښوونځي تړلي پاتې شول.

مظاهره کوونکو د فرانسې د ښوونې او روزنې وزارت په پروگرام باندې د اعتراض په ترڅ کې ددغه هیواد دښوونې او روزنې د وزیر د گوښه کیدو غوښتنه کړیده.

مظاهره کوونکو هیله کړیده چې په هیواد کې د ښوونې او روزنې شرایط ښه شي او په ... ښوونځیو کې دې زیات استادان داخل شي.

سرمقاله

دلوي خداي (ج) په نامه

سیمې او پاکستان ته د کلنټن سفر

له لس گونو کلونو وروسته داسیا سویل ختیز ته دامریکي دیوه ولس مشر بل کلنټن راتگ یو نوی خبر دی چې دنړی خبری سرچینې یې له میاشتو راهیسې بوختې ساتلې دی، د زرگونو او سلگونو په شمیر تبصرې او خبرونه وړاندې خپاره شول او لاخپریږي، خو دافغانستان او افغانانو په هکله ددې له خولې څخه دخوښې خبرو انه وربدل شو، له هغو ناندریو پرته چې له هندي چارواکو او پاکستاني مشرانو سره یې د افغانانو په اړه د ترلیو درواز و ترشا کړې وی؛

که څه هم چې بر آلاشوی لانه دی، خو هر څوک پوهیږي چې هغه پیژندل شوی ناندری به وی چې له کلې نه زیاتې تکرار شوي دي؛

دداسې یو ستر هیواد او لوی ولس له مشر سره چې دبشری حقونو په پلوی دنړیوالو ستونزو دلرې کولو دعوا زیاته کوی مناسبه وه چې د افغانانو د ستونزو او کړاونو یادونه یې دسیمې په دغه سفر کې، که په ریاهو وای، کړې وای ۲ مخ

شریعت

دتاسیس کال : ۱۳۷٤ هـ ش
: د لیکوال هیئت ترنظر لاندې
مسؤول مدیر : عبدالرحیم «ثاقب»
مرستیال : غلام محمد «فاروق»
دبوي گڼې بیه : په هیواد کي (۱۰۰۰) افغانی په پاکستان کی (۳) کلداری
پست بکس : (٤۷۱) کابل - افغانستان تیلفون : ۲۱۳۸۱
جاري حساب : ٤۰۳۸۵/۷ د افغانستان بانك مرکز
چاپ : امارتي مطبعه

د سر مقالی پاتی برخه

نو دا به دامریکی ولس او پخپله دده لپاره دبشری خوا خوږی یوه بیلگه وه ، دامریکی دولس او افغانانو د پخوانیو ښواړیکو یادبه بیرته تازه شوی ؤ؛

افغانانو به هم ، که دمشرانو په کچ نه وای دتیټ پوړو چارواکو په کچه په خپل وار خپلی زخمی پیرزوینی او ښی هیلی له دی امله ورته وړاندی کړی وی چی یو خو د امریکی ولس مشر دسیمی میلمه دی او افغانان د میلمه پالنی تود احساس لری او بل له دی امله چی دی د امریکی دهغه ولس مشری کوی چی افغانانو ښی اړیکی ورسره لرلی دی ، دتنگسیا په مهال یی دافغانانو مرسته کړی ده.

او افغانان دهر هغه چاقدر کوی چی ښیگنی یی ور څخه لیدلی وی ؛ له بده مرغه چی بل کلنټن دخپلی واکمنی په ټول وخت کی نه یوازی دافغانانو په هکله دخوا خوږی هیڅ ریښتینی احساس نه لری او تل یی د افغانانو ښی پیرزوینی اونیکی هیلی چی د امریکی دولس په هکله یی لری زخمی کړی دی بلکی دامریکی ډیر دوستان یی هم ورڅخه پردی او خوابدی کړی دی او لادښمنان یی ورته ډیر کړی دی چی په دغه سفر کی یی ساری امنیتی تدبیرونه او په خپله دده زیاته ویره ترهه یی څرگند ثبوت دی؛

دامریکی له پخوانیو دوستانو څخه یوهم پاکستان دی چی اوس یی ورته شاکړی ده ؛

دکلنټن سفر پاکستان ته مازی دلاری یوه دمه وه او دهند په پلوی یی پاکستانی مشرانو ته دکشمیر د کنټرول دلیکی د درناوی توصیه کوله چی داخبره د م ، م دهغو پریکړو په ضد ده چی په کشمیر کی د داسی ټول پوښتنی غوښتنه کوی چی کشمیریان څانته دولت جوړول غواړی ؟ اوکه له یوه گاونډی سره یو ځای کیدل غواړی ؟

دد دکشمیریانو اسلامی جهاد دپخوا په شان ترهه گری وبالهاو له پاکستانی مشرانو نه یی ډیره یی خونده او دهند په ملاتړ غوښتنه کوله چی ددغو مجاهدینو او جهاد له ملاتړ څخه لاس واخلی؛

دامریکی ولس مشر بل کلنټن دخپلی واکمنی په دغه وروستنی پړاؤ کی ایران ته د ځان نږدی کولو هڅی پیل او دبهرنیو چارو وزیری یی دیو څه تجارتی بندیزونو پورته کول اعلان کړل خو دایران د اصلاح پلوی حکومت غبرگون په دغه هکله ډیر سوړو ، ښیا دایران روحانی مشر ښاغلی خامنه یی ددغه اعلان ډیره غند نه وکړه او دغولونی کاربی وباله ، همدارنگه د امریکی ولس مشر له هند سره دملگرتیا په هڅو په داسی مهال لاس پوری کړ چی کله یی دروسیی د پخوانی ولس مشر یلتسن هغه ترخی او تیزی خبری واوریدی چی دچین دسفر په مهال یی په پیکنگ کی وکړی ، هغه ویلی و چی ایا امریکی داخبره هیره کړی ده چی روسیه اوس هم یو اتومی ستر ځواک دی ؟ ... ؛

اوهم چی کله د روسیی د اوسنی مشر پوتین په داسی دریزو پوهیده چی هغه به امریکی ته سلامی نه شی ، په تیره بیا چی دتایوان په سر له چین سره د تودی جگړی په پوله ودریده نو دهند دملگری کولو او دروسیی له پلوی نه د راگرزو لوهڅی یی تیزی کړی او ددغه سفر دپراخو تبلیغاتو لپاره یی خپلی رسندویه او تبلیغاتی وسیلی په کارواچولی او له دوومیاشتو زیات وخت یی تاوده تبلیغات وکړل ، خو دهندی چارواکو نه یوازی غبرگون سوړؤ بلکی داتومی وسلو دتړون لاس لیک او دکشمیر په هکله منځگړ توب یی یو مخیزه رد کړل ؛

داوسنی سفر په وخت هم دهندی چارواکو هر کلی او میلمه پالنه سړه وه له دی امله بل کلنټن داتومی وسلو د بندیز دتړون دلاس لیک خبره پریښودله بلکی د خپل امنیت لپاره یی هند په اشارو اشارو کی اتومی وسلو ته اړوگڼله او دکشمیر په هکله یی له منځگړ توب څخه تنازل وکړ بلکی دکشمیر دویش لیکه یی تایید کړه او د هغی درناوی یی ضروری وگڼله او په دغه ترتیب سره یی دم ، م په پخوانیو پریکړو خاوری واړولی ، توله نړی خبره ده چی په هند کی دبشری حقونو هیڅ درناوی نه کیږی په تیره بیا ښځی خوارکیانی خو دځاروبو په توگه استعمالیږی، ان تردی چی ژوندی په اور سوځولی کیږی ،خوښاغلی بل کلنټن چی تربل هرچا زیات دافغانی میرمنو دحقونو ناری سوری وهی دهندی مظلومو ښځو په هکله یی هیڅ ونه ویل او هیڅ یی ونه کړل ، ښاغلی بل کلنټن دسفر په وروستنی پړاوکی دهندی چارواکو ملگرتیا او ملاتړ اماتولو لپاره د زرگونو ملیونو ډالرو مرستو وورښت اعلان کړ لا بیاهم ښکاره نه شوه چی دهندی چارواکو ملگرتیا یی تر لاسه کړای شوه او که نه ؟ ددغی پوښتنی ځواب به راتلونکی وخت ووایی ، خو دهند ملگرتیا له روسیی سره ډیره پخه ده ،

امریکایی څیړونکی اونړیوال کتونکی باوری دی چی که دامریکی راتلونکی ولس مشرو غواړی چی دامریکی مرور کړل شوی اوخوابدی دوستان بیرته پخلااو بیا دوستان کړی نو د زرگونو ملیونو ډالرو لگښتونه اوکلونه وخت به غواړي.

اهمیت درختان در محیط زیست ما

دوکتور انجنیر عبدالمعروف باوري

محیط زیست ما عبارت از مجموعه، محیط هاي : فزیکي، بیالوژیکي اجتماعي، اقتصادي، ایدیالوژیکي سیاسي، نظامي، فرهنگي و غیره میباشد. چون اول سال است و بهار خوش آیند و بهترین فرصت براي بهبود محیط زیست، زمان نهال شاني، زمان کشت و زراعت، زمان تعمیر و ترمیم عمارات و بنا ها، زمان صلح و صفا، پس لازم است به واقعیت تن در داده از قوانین طبیعي به نفع جامعه، خود استفاده کنیم. ما میدانیم که محیط اجتماعي چه در شهر موقعیت داشته باشد چه در دهات زماني تکامل نموده روبه بهبود میگذارد که با واقعیت هاي زندگي، با- واقعیت هاي طبیعي و با واقعیت هاي علم و تخنیك، عصر و زمان در توافق بوده بر ضد آن قرار نگیرد. از علم و دانش بهره گیرد و صادقانه به حق تسلیم شود .

کائنات و طبیعت خارج از اراده، انسان طبق قوانین خاص خود بوجود آمده اند. ولي محیط زیست طبق خواست انسانها و توافق طبیعت ساخته شده و راه تکاملي خود را مي پیماید. محیط زیست هنگامي درست رشد و تکامل مینماید که طبق علوم و شاخص هاي رشته هاي پلانگذاري ، مهندسي، زیبا شناسي، اقتصادي، اجتماعي ، فرهنگي به کمك علوم جغرافیه جیوبوتانیك، فیتوسوسیالوژیك فیتوکلایمت، فیزیوتکتنیك و زراعت و غیره پایه گذاري شده مورد توجه قرار گیرد.

نفوس افغانستان اکنون در حدود هجده میلیون نفر پیش بیني مي شود در حالیکه اگر سرعت رشد نفوس را در افغانستان سه اعشاریه یك قبول کنیم. تصور مي شود که نفوس کشور ما در ظرف بیست و دو سال و هفت ماه دو چند گردیده به سي و شش میلیون نفر میرسد .

دولت ضرورت دارد که مقدار تولید زراعتي، صنعتي، تعداد مکاتب ، تعداد منازل مسکوني، ساحات عام المنفعه مساجد، پارك ها، ساحات سبز، ساحات شهري، انتقالات، مواصلات و غیره و غیره را در ظرف این بیست و دو سال و هفت ماه دو چند بسازد. در غیر آن مشکلات بي سر پناهي، کمبود مواد غذایي ، کمبود مواد تعمیراتي، مشکلات بي دانشي و پتالوژي اجتماعي، کمبود مراکز صحي و غیره بروز خواهد نمود. اگر مشکلات عایده از موارد فوق حل نگردد. ما فقیر تر، بیسواد تر و مریض تر خواهیم شد. عوامل فوق در مملکت عزیز ما و هم در ممالك رو به انکشاف یکي از عوامل مهم پرابلم هاي محیطي را تشکیل داده و تشکیل خواهد داد ...

حل مسایل فوق الذکر تمام ساحات زندگي ما را احتوا نموده و به کار و پیکار تمام ملت دانشمندان، روشنفکران صنعتگران ، انجنیران، زارعین و متخصصین علم و تخنیك ضرورت دارد. اگر همه ساحات را مورد غور قرار بدهیم خارج از حیطه صلاحیت و امکانات ما بوده از عهده، آن در این مضمون بر آمده نخواهیم توانست، پس لزوماً در مورد اشجار و نهال شاني و زراعت که وقت آنست و در تمام عرصه هاي فوق الذکر مورد استفاده قرار میگیرد اکتفا نموده و آنرا نیز خاطر نشان کرده و نقاط بارز آنرا در ثمر دهي زراعت و حفظ و نجات محیط زیست از آثار معتبر بین المللي گرد آوري نموده بصورت فشرده خدمت خوانندگان محترم تقدیم میدارم :

طوریکه تجربه نشان میدهد فشار نفوس مقدار زمین زراعتي را کمتر ساخته، مدت شخم شدن زمین را کمتر، بیش از حد استفاده نمودن زمین قابل زرع را میسر ساخته و اصول استفاده عنعنوي را که طبیعي و امتحان شده بوده به اصول تخریبي و فرسایشي مبدل میسازد.

حل پرابلم فوق صرف توسط دانشمندان، مهندسین و پلانگذاران به کمك سایر علوم خصوصاً علوم زراعت تحت رهبري سالم میسر است و بس. بدین معني که باید در مورد کار دوامدار صورت گرفته عوامل تفکیك و تثبیت گردیده اسباب بر طرفي و طرق حل آن در وقت لازم پیشنهاد گردد. تحقیقات علمي در عمل پیاده شده در روك هاي الماري هاي دفتر سپرده نشود.

در مورد زراعت لازم است غور صورت گرفته تولیدات زراعتي ازدیاد شود. مقدار زمین زراعتي بیشتر گردد. مقدار آب براي زراعت زیاد تر شده عادلانه توزیع گردد، از ضایعات زمین زراعتي، حاصل زراعتي و آب زراعتي جلوگیري شود. در خصوص اصلاح تخم هاي زراعتي و توزیع و تولید کود زراعتي دوامدار بهبود به کار رود، در فروش ، توزیع، تبادله و خرید مواد غذایي و حاصلات زراعتي غور و تعمق صورت گرفته طبق ریسرچ هاي علمي اجراآت گردد . به محیط زیست و مردم خود ارزش درجه اول قایل شده در بهبود آن اقدام و از تخریب آن جلوگیري صورت گیرد. جنگلات و نهال ها قطع نشده و ازدیاد بخشیده شود و اگر قطع میگردد چندین بار بیشتر آن غرس گردد، حاصلات جنگلات و زراعت به نفع مردم در خود کشور تحت بهره برداري قرار گیرد. آثار ، کتب و معلومات بیشتر در مورد زراعت و جنگل داري و نهال شاني در اختیار مردم قرار داده و اجتماع از مزیت جنگلات آگاه ساخته شود.

جنگلات و درختان براي دوام زندگي کمك نموده در رفع فقر دهاتي، در رفع مواد غذایي، در ساختمان، در تکمیل کمپوز هاي مهندسي، محروقات، علوفه حیوانات، طبابت و در عرصه محیط زیست مشکل انسانها را رفع مینماید. غذایي که از جنگلات و درختان مثمر و غیر مثمر بدست میآید براي حیات و آئین پرهیز مفید بوده هیچنوع نقص براي وجود نمیرسانند غذا هاي مهم درختي عبارت اند از برگ درختان تخم درختان، چارمغز درختان، شیره درختان، میوه، ریشه، افرازات و سماروق هاي درختان و ساحات جنگلي و همچنان حیوانات و پرندگان جنگل و غیره . علاوتاً در بسیاري از مناطق دهاتي از گوشت شاخ ها و انواع گیاه هاي مفید منحیث غذا استفاده نموده و منبع بزرگ تکمیل پروتین مواد غذایي انسانها و حیوانات را غذاي جنگلي و بوته هاي مفید ،آن تشکیل میدهد.

همانطوریکه جنگلات و درختان براي انسانها مفید و سازگار است براي زمین هاي زراعتي نیز مفید بوده مانع دشتي شدن ضعیف تر شدن و مانع فرسایش زمین هاي زراعتي میگردد. عملیه دشتي شدن در تمام جهان در حدود بیست و هفت ملیون هکتار زمین زراعتي، یکصدو هفتاد میلیون هکتار زمین للمي و در حدود سه هزار میلیون هکتار زمین تپه ها، دامنه ها و دره ها را تهدید میکند.

طبیعت از سه الي دوازده هزار سال وقت را ضرورت داشت تا این مقدار خاك زراعتي روي زمین را بقدر کافي آماده کشت و زراعت کند. زیرا از اول خاك قابل زرع و حاصل خیز نبوده بعداً بتدریج نوعیت آن به اثر عوامل طبیعي و مصنوعي بهتر شده آماده کشت و زراعت شده است.

عوامل طبیعي چون باد و باران همانطوریکه براي ساختن زمین زراعتي کمك میکنند زیان هائیرا نیز متوجه زمین زراعتي و کشت زراعتي میسازد. بطور مثال فرسایش باد میتواند یکصدو پنجاه تن خاك روي زمین را از یك هکتار زمین در یك ساعت بیجا کند. فرسایش آب میتواند بیست و پنج هزار میلیون تن خاك را سالانه از روي زمین زراعتي شسته به ابحار و دریا ها انداخته و از جایش بیجا کند. طوریکه تجارب و تحقیقات زراعتي به ثبوت رسانیده یگانه و بهترین عامل براي از بین بردن این خطرات غرس نهال ها و تقویه ساحه جنگلات بوده براي همه این امکانات میسر است علاوتاً جنگلات کاربن داي اکساید را جذب نموده در بطن زمین ذخیره مینماید یعني یکي از سهم گیرندگان عمده خطرات زندگي را زنده در زمین دفن و محیط را به نفع انسان مبدل میسازد. براي معلومات بیشتر علاوه میگردد که ایکوسیستم خاك روي زمین در حدود سه بلیون $3x10^{12}$ تن کاربن را ذخیره نموده و ما را از خطرات آن نجات داده در حالیکه این رقم سه چند مقدار کاربن داي است که در اتمسفیر و هواي کره زمین موجود است. اگر مقدار کاربن داي اکساید یکه در زمین دفن است به هوا آزاد شده و با کاربن داي اکساید هواي اتمسفیر زمین مخلوط شود عرصه زندگي انسانها و حیوانات را تنگ نموده نا ممکن میسازد.

تجارب و تحقیقات علمي زراعتي حکم میکند که بهترین و اقتصادي ترین اصول زراعتي عبارت از نوع دهقاني بي میباشد که یك زارع در عین زمان هم کشت و زراعت کند، هم حیوانات را نگهداري نموده پیشه مالداري را به پیش ببرد. و هم باغداري و جنگل داري کند. هر سه پیشه تکمیل کننده یکدیگر بوده نوعیت زمین زراعتي را بالاتر برده از تخریب زمین زراعتي جلوگیري نموده حاصلات زراعتي دهقان را بهتر نموده عاید زارع را بلند میبرد و عامل بر طرفي فقر شده باعث بهبود زندگي میگردد.

درختان و نهال ها علاوه بر اینکه در زراعت مفید و مثمر واقع مي شود در مهندسي و شهر سازي و هنر جاي خاص و بهترین را دارد. تفاوت یك اثر هنري غیر زراعتي با یك اثر هنري باغداري و پارك هاي تزئیناتي در اینست که اثر هنري، رسامي و نقاشي و مجسمه سازي و غیره ثابت بوده یك شکل و محتواي دایمي ثابت تر را داشته در حالیکه اثر هنري پارك تزئینات و ساحات سبز هنري تکامل نموده اشکال گوناگون قشنگ را بخود گرفته از یکنواختي میرا میباشد تاثیر اثر هنري درختان و تزئینات ترکیب درختان و بوته هاي مناسب و قشنگ در مغز انسان تاثیر دوامدار پیدا نموده در پرورش مغز و اعصاب مفید و سالم تمام مي- شود. در جهان مهندسان خاص درختان و بوته ها و ساحات سبز تزئیناتي تربیه شده و اثرات خیلي قشنگ و مفید را براي ساکنین و هنوع خود طرح و اعمار میکنند.

درختان و ساحات سبز علاوه بر تأثیر- هنري منحیث مرکز و تولید کننده آکسیجن و هواي آزاد براي شهر ها ناحیه ها و واحد هاي مسکوني ایفاي وظیفه نموده و هم در موارد عایق صوتي، حرارتي، نوري مورد استعمال دارد. همچنان در طرح و دیزاین ساحات تفریح و تزئیني از قبیل انواع جنگلات، انواع پارك ها انواع مناظر طبیعي، در تکمیل کمپوز هاي مهندسي، در تکمیل کمپوز هاي هنري سهم مفید، ارزنده و خاص داشته هیچ چیز دیگر نمیتواند جابگزین آن گردد.

همانطوریکه درختان، گیا ها مفید و مثمر هستند در بعضي موارد مضر هم تمام میشوند مثلاً سبز کردن درختان و گیاه ها در بالاي بام یا دیوار هاي عمارات باستاني و ساختمانهاي خاص دیگر تأثیرات تخریبي داشته که از آنباید جلوگیر شود مثلاًدرختان کوچك ایکه در بالاي تعمیر مقبره تیمور شاه سبز نموده اند باید توسط ادویه خاص آن تحت مشوره متخصصین زراعت و مهندسي از بین برده شوند .

در اخیر خلاصه نموده رول درختان را در حاصل دهي زمین هاي زراعتي، جلوگیري از عوامل تخریب و فرسایش محیط زیست، وسیله بي تفریح و استراحت، انجام دادن وظایف عایق، تولید کننده آکسیجن تکمیل کننده کمپوز هاي مهندسي و هنري و در بعضي حالات خاص عوامل تخریبي اشجار و درختان قابل غور و تعمق بوده ایجاب میکند در وقت کار و عمل از آن بي خبر نباشیم.

امید ما از مردم ما و امارت و ادارات مربوطه ما اینست که از این فصل میمون در کار و پیکار جهت غرس نهال و جنگلات و حفظ و مراقبت آنها با تشکیل میکانیزم لازم اقدام فرموده مسؤلیت آینده خویش را مرفوع سازند .

بحثي در رابطه به اهميت حفظ آثار باستاني

وحيد مژده   قسمت دوم

يك مثال از اهميت آثار باستاني در روشن شدن حقايق

خداوند «ج» در قرآن مجيد مي-فرمايد : « الم تركيف فعل ربك بعاد ... » (الفجر ٦-٧) در مورد اين آيه شريفه مفسرين مختلف نظريات متفاوت داشته اند كه به بعضي از آنها ذيلاً اشاره مي شود، بعضي از مفسرين «إرَم» را نام شهر نمي دانند.

در تفسير شريف كابلي در ذيل اين آيات چنين آمده است : عاد كسي است كه اين قوم به وي منسوب بودند و ارم نام يكي از اجدادش مي باشد و اضافت عاد به ارم از جهتي است كه واضح شود كه مراد از عاد اول است نه عاد دوم . و بقول بعضي ها خاندانهاي شاهي عاد را ارم مي خواندند.

در عمارات ستونهاي قوي بكار مي-بردند يا اكثر اوقات به سير و سياحت رفته خيمه هاي خود را به ستونهاي دراز (بلند) مي افراشتند يا چون قامت هاي قوي و طويل داشتند به ستونها تشبيه شده اند.

در تفهيم القرآن چنين آمده است : « تو نديدي كه پروردگارت با صاحب ستونهاي بلند(عاد ارم) چه معامله كرد كه مانند وي هيچ قومي در دنيا پيدا نكرده بود »

مولانا امين اصلاحي آيات فوق را چنين ترجمه نموده است : « نديدي كه چه معامله كرد پروردگارت با ارم صاحب مناره ها با كسيكه در شهر ها مانندش نبود »

در تفسير شريف كشف الاسرار معروف به تفسير خواجه عبدالله-انصاري «رح» آيات فوق چنين تفسير شده است : نبيني و نداني كه خداوند با قوم عاد چه كرد ؟ قبيله ارم با آن ساختمانهاي بزرگ و قد هاي دراز كه هرگز چون آنان آفريده نشده .

طوريكه ديده ميشود مفسرين در تفسير اين آيه ارم را نام شهر نمي دانند بلكه قومي را به آن منسوب مي كنند و نيز قد هاي اين قوم را به ستونها تشبيه مي كنند بحدي كه در بعضي از تفاسير روايات غير قابل يقين آمده است از جمله اينكه قامت افراد قوم عاد از ١٣ الي ٦٠ گز بوده است ! بنا بر اين بجاي اينكه از اين آيت چنين مستفاد گردد كه (شهري كه مانندش در كشور هاي جهان ساخته نشده) چنين تفسير مي شد كه (قومي چون قوم ارم در جهان خلق نشده بود).

مولانا يوسف علي«رح» ارم را نام شهر و پايتخت قوم عاد دانسته است و البته بعضي از مفسرين ديگر نيز به همين نظر اند.

اكنون به اين نكته توجه نماييم كه مؤرخين در مورد چه مي گويند: محمد بن-جرير طبري ارم را نام جنتي مي داند كه شداد پسر عاد ساخته بود.

صاحب تاريخ (روضة الصفا) مي-گويد كه شداد در زمان هود«ع» بر بخشي از جهان سلطنت داشت و چون هود«ع» صفات بهشت را بيان كرد شداد گفت اين سهل است من نيز در جهان براي خود بهشتي سازم.

او باغي ساخت كه در جهان نظر نداشت و در ان قصري بر افراشت خشتي از سيم و خشتي از زر و سقف قصر از طلاي مرصع به سنگ هاي قيمتي، ستونهايش از بلور و در ته جويبار هايش بجاي سنگريزه گوهر هاي گرانبها ريختند و درختهاي مجوف از طلاي احمر ساختند و در آن مشك و عبير و عنبر تعبيه كردند چون باد بر درختان مي وزيد بوي خوش به مشام مي رسيد ... خلاصه پنجصد سال درين باغ كار شد تا به پايه اكمال رسيد. روضة -الصفا محل اعمار اين باغ را در نواحي شام امروز ميداند.

مولوي امير علي مرحوم در حاشيه اين تاريخ نوشته است : محققين مؤرخان گفته اند كه اينهمه اختراعات مفتريه اهل كتاب(يهود ونصاري) است و مي تواند چيزي از اصل داشته باشد چنانچه فرعون به معارضه بني اسرائيل بهشت و دوزخ به تصور خود ساخته بود....

نظر علامه ابن خلدون «رح» مؤرخ و جامعه شناس بزرگ اسلام در باره اين روايات اينست كه آنچه را بعضي از مفسرين در تفسير آيه هاي ذكر شده سوره والفجر نوشته اند جز توهم چيزي نيست وي اقوال (زمخشري) و (طبري) را درين باب افسانه هاي بي بنياد مي داند و ميگويد :

(... اما از آن روز در هيچ يك از مناطق زمين از اين شهر خبري بدست نيامده و صحاري عدن كه گمان كرده اند شهر مزبور را در آن بنياد نهاده اند در ميانه يمن است و راه شناسان از هر سوي راههاي آنرا پيموده اند ولي از اين شهر به هيچ رو خبر نداده اند و هيچيك از محدثان و اخباريان نيز در باره آن خبري نياورده، و هيچيك از افراد ملتها و امتها آنرا ياد نكرده اند ... »

ابن خلدون در تفسير آيات ذكر شده قول مفسران را آورده و تحليل هاي آنان از نظر علم نحو را ذكر مي كند و مي نويسد، « ... آنچه مفسران را به اين واداشته اقتضاي صفت اعراب يعني حركات رفع نصب و جر و رموز علم نحو است به اين معني كه كلمه (ذات-العماد) صفت ارم باشد و (عماد) را به معني ستونها تفسير كرده اند و در نتيجه تعيين شده است كه (ارم) بنا يا شهري است و قرائت (ابن زبير) عاد ارم بطور اضافه و بي تنوين به نظر آنان پسنديده آمده و آنانرا متوجه اين معني ساخته است پس براي توجيه آن قرائت چنين حكاياتي را نقل كرده اند كه به افسانه هاي ساختگي شبيه تر و به دروغهاي افسانه آميز و خنده آور نزديكتر است و گر نه (عماد) عبارت از چوب ميان خيمه و حتي خود خيمه است و اگر هم بدان ستونها اراده شود بدعتي نخواهد بود يا اشاره به نيرومندي قوم عاد طوريكه به ستونها تشبيه شده باشند نه اينكه بناي خاصي در شهري معين يا تا معين است ...)

اين بود نظر دانشمندان بزرگ اسلام ابن خلدون كه در تاريخ خود (العبر) نيز وقتي سخن بر سر قوم عاد مي آيد چنين روايات را جعليات افسانه سرايان ميداند.

از طرف ديگر از نظر عقلي نيز اين امر ممتنع مي نمايد كه پادشاهي در آن اعصار كهن آنهمه زروسيم را يكجا جمع نمايد و باغي بسازد كه ساختمان آن صد ها سال بطول انجامد و جز زرو سيم و سنگ هاي قيمتي چيزي در آن بكار نرفته باشد خشتي از بناي آن از سيم و خشتي از زر باشد و بجاي سنگريزه در آن ياقوت و زمرد و الماس بكار رفته باشد.

از طرف ديگر بالفرض اگر چنين چيزي ممكن هم شود ساختن درخت هاي اين باغ از طلا كه در آن بجاي ميوه، سنگ هاي قيمتي آويخته باشد چه كيفيتي به بيننده خواهد بخشيد ؟ كيفيت باغ در طبيعي بودن آنست ساختن باغ از فلز و سنگ (هرچند سنگ و فلز قيمتي) شايد براي مدت كوتاهي اعجاب بر-انگيز باشد ولي جاي زندگي براي مدت طولاني نخواهد بود.

بنا بر اين، اين قول كه بعضي ها مي گويند اين افسانه ها چيزي از اصل در خود نهفته دارد درست تر بنظر مي-آيد ولي بعداً شاخ و برگ هاي به آن افزوده شد و شكل مسابقه و اغراق بخود گرفت . در حاليكه اين اختلافات ادامه داشت بعضي از علاقمندان نيز در جستجوي بقاياي اين شهر بودند.

در گذشته ها بعضي از محققين غربي در تلاش يافتن بقاياي اين شهر بر آمدند از جمله (لارنس عربستان) ولي اثري از اين شهر بدست نيامد. تا اينكه روزنامه (واشنگتن پوست) در سال ١٩٩٢ خبر از كشف بقاياي اين شهر را داد . اين بار محققين با استفاده از جديد ترين آلات و وسايل و عكس برداري از فضا به كمك سازمان فضايي(ناسا) پرده از اين راز برداشتند .

ادامه دارد

ژورناليزم معاصر مستلزم ابتكار و تلاش خستگي ناپذير است

غلام سخي «اتمر»

«جهان معاصر در تمام ابعاد فعاليتهاي هنري، علمي، تكنالوژيكي اقتصادي، سياسي اجتماعي... و مالي در گرو فعاليتهاي ژورنالستيك است » سرمايه داري كه به حساب پولهايش نميرسد ولي باز هم ميخواهد پول جمع كند، به سراغ ژورنالست ميرود تا از فعاليتهاي شركتهايش در ستونهاي مهم روزنامه چيزي بنويسد و يا آنرا از طريق راديو و تلويزيون گزارش دهد .

سياستمداراني كه براي به قدرت رسيدن به كرسي هاي سياسي دولتي و اداري مهم مبارزه مي كنند مجبور هستند با ژورنالستان در تماس باشند در غير از آن كي ؟ نامي از آنها مي برد و كي اهداف آنرا روي صفحات روزنامه ها و يا نوار ها مي آورد . يك پروژه تخنيكي ، اقتصادي و يا علمي در حال جريان است باز هم اگر ژورنالست از آن خبر و گزارش تهيه نكند و بوجه دلپذير هم تهيه نكند اين پروژه شهرت نمي يابد.

سفينه فضايي بحركت مي افتد باز هم ژورنالست است كه عكسهاي آنرا با مسير حركتش در فوتو ها و نوشته هايش معمولاً در ژانر گزارش بديگران ميرساند و صد ها و هزاران مثال ديگر .

قدر مسلم اين است كه ژورناليزم معاصر، ژورناليزم جمعي و گروهي است و همين جمع و گروه است كه بهترين و بيش-بها ترين آثار ژورنالستيكي را بوجود مي-آورند و به جامعه تقديم مي كنند و محبوب قلبها ميگردند .

باين مثال توجه ميكنيم : مردم امروز حتي در كشور هاي انكشاف نيافته و كمتر انكشاف يافته هم مجبور هستند مخصوصاً هنگام روز و در شفت هاي كار شب اشتراك ورزند ولي شب ساعتي براي خوشي خود بدست دارند راديو و يا تلويزيون را سوچ مي كنند و يك پروگرام دلچسپ را مي شنوند يا مشاهده مي كنند اين امكان را ژورنالست فراهم مي-كند نه رئيس كمپني او .

مديران مسؤول در رأس تيم و گروه ژورنالستان قرار دارد نه تعدادي از ژورنالستان و متخصصين امور اجتماعي او را به كپتان كشتي در حال حركت مشابه ميداند، در حال حركت باين خاطر كه اگر او نباشد حرف اخير را كي بگويد؟ بلي واقعيت اين است كه حرف اخير را براي نشر اين و يا آن مطلب مدير مسؤول روزنامه نشريه و يا مسؤول راديو مي گويد امكان دارد او قابليت اجراي تمام كار هاي روزنامه را نداشته باشد و مكلف هم نيست ولي آنچه را كه ژورناليزم معاصر از مدير مسؤول بطور بسياري جدي خواستار است اين است كه او بايد يك «سازمانده برجسته باشد » .

مدير مسؤولي كه در باره مطالب و محتويات شماره هاي بعدي بخصوص شماره بعد از شماره زير كار پلان كاري ندارد و مسؤول راديو براي پروگرام ٢٤ ساعت آينده پلاني ندارد و آنرا با تمام جزئيات آن بداخل پلان نياورده است نميتواند سازمانده برجسته و لايق شمرده شود ، بلكه تمام سالهاي كار او در تردد و تيت و پاشان بودن كارهايش سپري خواهد شد.

ژورناليزم معاصر بر علاوه مدير مسؤول كه در اكثر و يا تمام كشور هاي جهان اصطلاح «اديتر ان چيف» و يا «چيف اديتر» را براي وي استعمال مي-نمايند بايست در تمام بخش ها اديتران ديگر داشته باشد و يا از اعضاي هيئت تحرير استفاده كند ضرورت اين موضوع را برجسته مي سازيم : اديتريكه به نشرات اقتصادي در روزنامه و يا راديو تلويزيون بلديت دارد و در اين كار مهارت هاي زيادي كسب كرده است نميتواند صفحات و ستونهاي هنري را بدرستي بفهمد و اين اديتر نشرات هنري است كه ميتواند اين مطالب را با دقت بخواند، كم كند، زياد كند، اصلاح كند، ويرايش دهد و يا اگر كاستي هاي زيادي داشته باشد از مواد شماره زير كار آنرا بيرون بكشد و براي شماره و پروگرام ديگر آنرا آماده نشر سازد چه در روزنامه و چه در راديو.

به نقش گزارشگر و خبرنگار توجه مي-كنيم ژورناليزم معاصر به گزارشگر و خبرنگار اين حق را نميدهد كه بگويد از فلان جريان كار و يا بطور مثال از فلان ملاقات اطلاعي نداشتم اين بي اطلاعي روزنامه، نشريه و يا راديو را در وضع بد و دشواري قرار ميدهد .

١- ميخواهد جريان رويداد را نشر كند زيرا ضروري است .

٢- مواد براي نشر آنرا بدسترس ندارد نتيجه اين درمانده گي و عقبماني از كجا نشأت مي كند :

١- از عدم سازماندهي توسط مدير مسؤول و يا متصدي راديو و تلويزيون

٢- از عدم قابليت گزارشگر و خبرنگار .

ولي در هر دو صورت نتيجه آن ميشود كه بر پرستيژ نشريه و يا راديو و يا رسانه جمعي ديگر صدمه وارد مي آيد و اين صدمه گاه گاه شديد و جبران ناپذير ميباشد، زيرا نميتوان مردماني را كه در يك گرد هم آيي جمع شده بودند و خبرنگار از آن اطلاع نداشت دو باره در همان محل جمع كرد و با آنها مصاحبه ها انجام داد و يا از كدام رويداد ديگر گذشته عكسها تهيه كرد.

پس چگونه ميتوان به اين مشكل غليه كرد : نخست سازماندهي و دوم ايجاد شبكه خبري.شبكه خبري، به اين معني كه هر بخش شهر و قصبه بايد بالاي گزارشگران و خبرنگاران تقسيم شود و به همين سان خبرنگاران و گزارشگران وزارت خانه ها معلوم باشد : براي كدام وزارتخانه و يا اداره كدام گزارشگر و يا خبرنگار)

مدير مسؤول تيم ژورنالستان خود را بايد طوري مخصوصاً در كار عملي (ژورناليزم عصري كه مستلزم تلاش زياد است آنطور برساند كه در صورت عدم موجوديت يك گزارشگر و يا خبرنگار گزارشگر و يا خبرنگار ديگر كار او را انجام داده بتواند ، شايد اين اجراي كار در سطح گزارشگر و خبرنگار اولي نباشد ولي باز هم گزارش و يا خبري تهيه مي شود در غير اينصورت اديتران كه در حقيقت معاونين بخش ها براي مدير مسؤول اند اين كار را بايد حتي بهتر از گزارشگر و يا خبرنگار نخستين انجام بدهد.

چنين فرض مي كنيم كه نه خبرنگار و گزارشگر ميسر است و نه اديتران بخشها و يا اظهار عجز و ناتواني مي كنند، در همين مقطع زماني است كه «كپتان كشتي» كشتي را بحركت مي آورد : مدير مسؤول كتابچه، قلم پنسل، قلم خودكار و اگر ضرورت باشد كامره و تيپ ريكاردر را مانند خبرنگاران و گزارشگران ميگيرد و جانب رويداد بحركت مي افتد، اين حركت معمولا سريع است زيرا قبل از شروع رويداد بايد خود را به محل آن برساند، در غير آن كارش به عجله و وارخطايي انجام خواهد شد يا كدام بخشي از رويداد را از دست خواهد داد وي كه اكنون خبرنگار است پيش از شروع رويداد با افراد و اشخاص مهم و مؤثر در پروسه و جريان رويداد ، تماس ميگيرد و يادداشتهايي كوتاه مي نويسد وقت زياد در اين مرحله روي موضوعات آتي صورت ميگيرد :

١- اسم و وظيفه شخص.

٢- ارقام و اعداد

٣- پلان عمومي كار در چوكات زماني

٤- موقعيت و محل موضوع مواد گزارش

در ختم مراسم با يادداشتهايش به دفتر مي آيد و موضوع را با همكارانش در ميان مي گذارد يادداشتهايش را به بهترين كادر روزنامه مي سپارد زيرا شهرت مدير مسؤول در ميان است، شهرت كسيكه همه مسؤوليتهاي فردا بدوش وي است و اوست كه مسؤوليت كارمندان خود را به عهده ميگيرد.

مديريت مسؤول آنقدر وظيفه دشوار است كه مدير مسؤول در حقيقت از اكثر راحت ها و فرصت ها محروم است از زمانيكه با نويسندگان بيرون از روزنامه (ژورناليزم معاصر خواستار آن است كه حتي بيشتر از هفتاد فيصد مطالب روزنامه را بايد نويسندگان بيروني خارج از تشكيل روزنامه تهيه كنند) زيرا كاركنان روزنامه در پهلوي كار گزارشگري و خبرنگاري وظايف اداري،تايپ كردن ، كمپيوتر كردن، اديت... و غيره را نيز بدوش دارند و فراتر از آن اگر تمام و يا اكثر مطالب را كاركنان خود روزنامه، جريده و يا راديو بنويسند همگوني در مطالب بوجود مي-آيد و روزنامه خواننده گان خود را از دست ميدهد، زيرا سبك هاي متنوع موقف روزنامه را بلند ميبرد نه سبك هايي كه همه روزه آنرا خواننده گان و يا شنوندگان بخوانند يا بشنوند.

مدير مسؤول بايد با توكريوال هر شماره تماس تيلفوني داشته باشد و اگر اين امر ممكن نيست، راه ها و وسايل تماس مستقيم را جستجو كند.

مدير مسؤول آنقدر شخصيت مهم نشريه است بهمان اندازه ايكه گرداننده راديو شخصيت مهم است : اينها تا آنكه فردا و يا پس فردا انعكاس مطالب نشر شده در روزنامه و يا نشر شده از طريق راديو معلوم نگردد هر قدر كه بخواهند آرامش خاطر نصيب آنها شود عملاً امكان ندارد.

عرصه ژورناليزم بحدي دلچسپ است كه در آينده هم ميتوان روي آن حرف زد ولي براي اين بخش از آخرين فرديكه ديزاينر و كمپوزيتور صفحات روزنامه و يا ترتيب دهنده اولويت ها و كيفيت مطالب در راديو است بايد نام برد. اگر يك روزنامه مخصوصاً صفحه اول و اخير آن ديزاين دلپذيرو عالي نداشته باشد تمام زحمات مدير مسؤول ، هيئت تحرير و گزارشگران و خبرنگاران لطمه مي بيند.

اين شخص بايد سليقه و استعداد خوب و يا عالي هنري داشته باشد هر صفحه را چنان ديزاين كند، مانند هنرمنديكه روي تابلو و يا پورتريتي كار مي-كند و از تكرار آن خسته نميشود .

ذهني ازموينه
د تیری گڼې د پوښتنو ځوابونه

۱- دشمسي نظام ترټولو کمکی سیاره عطارد ده .
۲- په امریکا کی داسپرین استعمال زیات کیږي.
۳- دهغی لومړنی فضائي بیړی نوم چی دهغی په واسطه انسان سپوږمی ته وخوت اپولو دی.
٤- په قرآن کی د لاندنیو الوتونکو نومونه ذکر شوی : هدهد ،ابابیل، غراب، نحل، نمل ذباب او جراد .
٥- کاریکاتوری رسمونو ته ځکه کاریکاتور ویل کیږي چی نسبت ئی کاراکشي ته چی مخترع دهغوی دی کیږی.

دا هم ددی گڼې پوښتنې :

۱- دعباسیه خلفاو دلومړی خلیفه نوم څه و ؟
۲- هغه څه شی دی چه تنفس کوی او روح نلری .
۳- په اسلام کی د ام الشهدا ، لقب چاته ورکړل شو ؟
٤- حضرت عمر فاروق (رض) د چا لخوا شهید کړای شو ؟
٥- دقیامت د ورځی لس نومونه ذکر کړی ؟

بقیه فابریکه مرمر و رخام فعال و به ...

فعلي این فابریکه مصاحبه یی را با محترم مولوي عبدالعزیز رئیس این فابریکه انجام داده که توجه شماعزیزان را به خوانش آن فرا میخوانیم :

سوال : فابریکه مرمر و رخام چه وقت به فعالیت تولیدي خود آغاز نموده است ؟

جواب : فابریکه مرمر و رخام در اوائل سال ۱٤۲۰ باثر سعي و تلاش مقام محترم وزارت معادن و صنایع و منسوبین موسسه باسهم گیري بهترین سرمایه داران ملي هر یك حاجي حیات خان و حاجي میر زا غني خان و باداشن پرسونل فني و تخنیکي به فعالیت تولیدي خود آغاز نموده وسنگهاي مرمر ورخام ، خشت موزائیك مورد نیاز ادارات امارت و احتیاج هموطنان عزیز و بخصوص شهریان کابل را تأمین نموده است.

سوال : چه نوع مرمر ها در فابریکه تولید مي گردد ؟

جواب : انواع مرمر ها از قبیل مرمر معادن میدان وردك مرمر معدن گزك و مرمر ره خیل کابل و مرمر قلم کار و در وقت ضرورت رخام را نیز تولید مي نماید که در سال جاري باندازه (۸۰) متر مربع رخام براي مسجد شریف جامع ولایت خوست با کیفیت عالي تولید و بدسترس مشتري قرار داده شده است .

سوال : بر علاوه مرمر ها چه نوع مواد تعمیراتي دیگر تولید مینماید ؟

جواب : علاوه بر تولید سه نوع مرمر و رخام، خشت موزائیك ۵۰×۵۰ باکیفیت خیلي ها بلند و دو قلم جغل خوردو کلان هم از جمله تولیدات فابریکه مرمر ورخام میباشد.

سوال : ماشین هاي فابریکه ساخت کدام یك از ممالك خارجي و چه نوع ماشین ها است ؟

جواب : ماشین آلات فابریکه همه ساخت ایتالیا بوده و انواع ماشین ها پنج نوع بنام ذیل یاد مي شود .

ماشین چهار اره الماسي یکپایه و دو پایه چهار اره ریگي که یك پایه آن بعداز یك مدت طولاني باثر سعي وتلاش منسوبین دستگاه درین اواخر به فعالیت تولیدي خویش آغاز نموده ماشین متذکره سنگ مرمر قلم کار را ذریعه یك نوع ریگ که بنام ریگ یاقوتي یاد مي شود تولید مینماید سنگ مرمر قلم کار یك نوع مرمر زینتي کشور است زیرا رنگ گلابي داشته منظر هاي عجیب و غریب را خداوند (ج) به مرمر قلم کار بخشیده ،کذا ماشین بزرگ دیگر یکپایه بنام ستریولت و یك پایه هم تندریولت و سه پایه تخته بري و سه پایه ماشین پالش دستکي ویك پایه ماشین پالش نوع اتومات و دو پایه ماشین قطع کار دستکي و سه پایه ماشین سنگ شکن و دوپایه آن ثابت یکي آن در داخل دستگاه ویك پایه آن درصحن فابریکه فعالیت مي نماید.

سوال : آیا ماشین هاي متذکره نیز فعال میباشند ؟

جواب : بلي قطع نظر از عوارض خورد و ریز تخنیکي همه روزه بلا انقطاع فعالیت مي کند :

سوال : پرزه جات ماشین آلات را از کجا تهیه مي نمایید ؟

جواب : در مرحله اول تا حد امکان و در صورت موجودیت از بازار هاي داخلي و در عدم آن از خارج کشور تهیه مي گردد.

سوال : آیا فابریکه میتواند در اعمار مجدد وطن نقش سازنده داشته باشد ؟

جواب : بلي رهبري فابریکه وپرسونل اداري و تخنیکي آن پیهم مي کوشند که در پهلوي نظام اسلامي در اعمار و تولیدات کشور شان سهم قابل ملاحظه داشته باشند. و در فصل زمستان مواد کافي تولید نموده است گفته میتوانیم که مواد مورد نیاز ادارات امارت اسلامي افغانستان و هموطنان را با نیازمندي موسسات داخلي و خارجي مرفوع سازد.

سوال : در اخر اگر به هموطنان عزیز چیزي گفتني دارید ؟

جواب : بلي به همه ارگانهاي امارت اسلامي وبه همه هم میهنان و مؤسسات داخلي وخارجي وعده میدهیم که بارتباط انواع مرمر ها هر نوع فرمایش چه خورد وچه بزرگ به هر سایز که باشد پذیرفته مي شود.

ان شا الله

دشریعت اوونیزه گهون کونکي مني

دشریعت اوونیزه چی دافغانستان داسلامی امارت مرکزی نشراتی ارگان دی د ۱٤۲۱ هـ ق ، ۱۳۷۹ هـ ش لپاره گهون کونکی مني.

محترم گهون کونکی کولای شی چی دهیواد په دننه کی په لاندی جاری حساب $\frac{٤٠٣٨٥}{٧}$ دافغانستان بانک مرکز اویا خپله دشریعت اوونیزی داداری له لاری گهون وکړی دشریعت اوونیزی دگهون کلنی بیه ۷۵۰۰۰ افغانی شپږمیاشتنی ۳۷۵۰۰ افغانی زده کونکو ته نیمه بیه . د زیاتو معلوماتو دتر لاسه کولو لپاره له اداری سره په لاندی تیلفون ارتباط ونیسی : (۲۱۳۸۱)

پاتی دهلمند ولایت ...

ولایت دکلتوری ، فرهنگی مسایلو او دتاریخی ابداتو دساتنی په اړوند خبری وکړی او ددغه ولایت والی په دی برخه کی خپله همکاری څرگنده کړه .

پاتی دکورنیو چارو ...

ملا عبدالرزاق آخند دکابل ښار او دهیواد دسرو سیمو د ولایتونو دمدرسو زده کوونکو ته دامنیت دتامینولو او د داړمنی او سوله ییزی فضا دبرابرولو په باره کی پرون د پوهنی وزارت له تدریسی معین محترم مولوی عبدالسلام حنفی سره خبری وکړی او دکورنیو چارو محترم وزیر دهیواد دمدرسو دامنیت دتامینولو او دمدرسو طالب العلمانو ته دلوست د زده کړی لپاره د ښو زمینو دبرابرولو په باره کی دهیواد دامنیتی چارواکو دهر راز همکاری ژمنه وکړه .

پاتی د بغلان ولایت له ...

صنعتی بغلان له اړوندو درملتونونو څخه راټول کړل اونه درملتونونه یی له روغتیایی مقرراتو څخه دسر غړونی او دمسلکی درمل جوړوونکی دنه لرلو او دتیر تاریخ درملو دپلورنی له امله دتاکلی مودی له پاره وترل.

خبرزیاتوی دتیر تاریخ دغه ترلاسه شوی درمل چی زموږ دهیواد والو روغتیا او سلامتیایی گواښوله دبغلان ولایت دعامی روغتیا درئیس په وړاندی په عام محضر کی وسوزول شول او دبهرنیو موسسو دمرستی اته ویشت قلمه ترلاسه شوی درمل دبغلان ولایت دعامه روغتیا ریاست ته ولیږدول شول.

بقیه در ولایت بلخ ...

مبذول داشت بعداً محترم مولوی محمد قاسم حلیمی مسوول امور خارجه ولایت بلخ و شاغلی لایف رئیس فدریشن بین المللی بالنویه پیرامون زمینه های انکشاف فعالیت ها وچگونگی کار آن جمعیت صحبت نمودند. کار سیمینار مدت چهار روز ادامه خواهد یافت .

بقیه اتحادیه اروپا ...

ها و تأسیس شرکتها باید در صدر وظایف شان قرار داشته و از تکنالوژی جدید وسیعاً استفاده گردد.

اقتصاد جامعه اروپائی باید سالانه سه فیصد رشد نموده و از رقم بیکاران باید به شکل موثر کاسته شود.

پاتی داروپائي ټولنی ...

اروپایی ټولنی دخپلی غونډی په ترځ کی څرگنده کړه چی دیو گوسلاویا پرخلاف بندیزونه به تر هغه وخته پوری دوام وکړی چی د دغه هیواد جمهور رئیس سلوبودان میلوسوویچ دقدرت په گدی ناست وی .

بقیه دناتو عمومي ...

جورج رابرتسن دکاسووا دجنگ ځپلی ایالت د پایتخت پرستینیا دکتنی په وخت وویل چی په دی سیمه کی د قومی شخړ واو زور ازمویلو دوام ددی سبب گرځی چی کاسووا ته په نړیوالو مرستو کی کمی راشي.

ده په عین وخت کی په دغه ایالت کی دناتو دتیر کال د پوځی بریدونو چی دزیاتو ورانیو سبب شوی هم یادونه وکړه .

پاتی دافغانستان اسلامي ...

دافغانستان په باب دهغوی لخوا دریوټونو برابرول ددی واقعیت څرگندوی دی.

په کابل کی د امریکا غږ راډیو او د بی. بی. سی راډیو ، فرانسپرس ، رویټر او داسو شیټد پرس دخبری آژانسونو د دفترونو شته والی او دهیواد په دننه کی په آزادانه ډول ددغو راډیو گانو او آژانسونو د خبریالانو سفرونه او دهغوی لخوا دریوټونو برابرول په ددی برخه کی داسلامی امارت دچارواکو دهمکاریو څرگندوی دی.

دافغانستان اسلامی امارت تل هلی ځلی کړیدی چی بهرنیو ژورنالستانو ته د ویزی په ورکولو کی لازمی اسانتیاوی برابری کړی.

دافغانستان اسلامی امارت دهغو خبریالانو او ژورنالستانو مسئولیت تامین کړیدی چی د ویزی په تر لاسه کولو سره په قانونی ډول افغانستان ته راځی ، او دهغو خبر یالانو د ساتنی او امنیت مسئولیت په خپله د وی په غاړه دی چی په غیر قانونی توگه دمخالفینو تر واکمنی لاندی سیمو ته سفر کوی او په هغو ژورنالستانو باندی دناوړه قصد موضوع چی ددغی کمیټی لخوا دپاکستان په اسلامی جمهوریت کی ښودل شویده هیڅکله دافغانستان په اسلامی امارت پوری اړه نه لری او داسی ادعا ده چی حقیقت او ثبوت نه لری.

هغه بله موضوع چی دغه ریوټ یی یادوره کوی هغه د شریعت اوونیزی د مصادری ادعا ده په حقیقت کی د شریعت اوونیزه په پرله پسی توگه چاپ شویده ددغی اوونیزی دمصادری اړوند ددغی کمیټی ریوټ په بشپړه توگه مردود دی.

دافغانستان داسلامی امارت د پله بیزو اطلاعاتو وسایل سالم انتقادونه خپروی او په راتلونکی کی به هم دغه بهیر ته دوام ورکړی.

له دی امله د ژورنالستانو د په اصطلاح ساتنی دکمیټی لخوا خپور شوی ریوټ دهغو ریوټونو لړی ده چی په افغانستان کی داوسنیو حقایقو پرښسټ تکیه نه لری بلکی دمخالفینو او دمغرضو ټولنو په ریوټونو باندی تکیه لری.

دافغانستان اسلامی امارت پداسی حال کی چی ددغه شان ریوټونو خپریدل د ژورنالیزم د موازینو او اصولو پرخلاف بولی له دغه شان منابعو څخه چی خانونه د ژورنالستانو د حقوقو مدافع او د ژورنالیزم دساتنی سره مدار بولی غوښتنه کوی چی د ژورنالستانو حرمت او اساسات رعایت کړی لکه څنگه چی حقایق حکم کوی دخپلو ریوټونو په وړاندی کولو واقعیتونه منعکس کړی.

بقیه میز مدور مدیران...

مدیران مدارس اشتراك کننده در میز مدور جهت بهبود بیشتر وضع تعلیم و تربیه و تطبیق پروگرام تعلیمی تبادل نظر نموده و نظریات وپیشنهادات شانرا پیرامون موضوع ابراز داشتند.

پاتی دمعاملاتو د ...

تمدید او نه تجدید او له لایحی سره سم دمهرونو دنشتوالی له امله دیوی میاشتی لپاره وترل او دمعاملو د لارښودنی ددغو دفترونو له خاوندانو څخه یی دکار جواز فسخ کړل .

د گهون بیه له هیواد نه بهر		
ملك	شپږ میاشتنی	کلنی
پاکستان	RS200	RS400
دخلیج هیوادونه	SR.150	SR.300
اروپا او امریکا	US$75	US$150

تبصره

تقدیر و حمایت عوض محاکمه و مجازات!!

اخبار واصله از منطقه حاکیست که جنرال دوستم و جنرال مالك دو تن از قاتلین قسی القلب ملت مظلوم افغانستان اخیراً در ایران یك به دیگر نزدیك ساخته شده و توافق شانرا بر سر ائتلاف و یا اتحاد!! اعلام داشته اند.

شخصیت هاي دو تن قوماندان مشهور به فساد و خونریزي ملیشه هاي گلیم جم که در بالا از آنها نام گرفته شد بر هیچکس پوشیده نیست و بر علاوه ملت مسلمان افغانستان اکثریت تام جهانیان آنها را کاملاً مي شناسند هر دو در ابتدا ، ملیشه هاي رژیم کمونیستي کارمل ، نجیب بوده و بعداً در یك ائتلاف ننگین با مسعود رباني خود را از پنجه انتقام مجاهدین افغان سلامت نگهداشتند . این هر دو در زمان صلاحیت و تفنگ سالاري شان ده ها هزار تن از افغانان مظلوم را دسته جمعي و یا انفرادي به شهادت رسانیدند که قبر هاي دسته جمعي شهداي مذکور در دشت هاي لیلي و حیرتان از هیچکس پوشیده نیست. همچنان هر دو ، انواع مفاسد و اعمال غیر انساني را در مناطق تحت ظلم شان مرتکب گردیده که قلم از نوشتن آنها عار دارد و سزاوار بود تا بعد از فرار شان از افغانستان از جانب به اصطلاح مدافعین حقوق بشر در همه جا تعقیب گردیده و غرض محاکمه جزا ، به محکمه بین المللي سپرده مي شدند اما متاسفانه عوض اینکه با آنها مطابق به عملکرد هاي شان واکنش صورت مي گرفت یکي از جانب سردمدار مدافعین حقوق بشرد ر جهان یعني ایالات متحده امریکا مورد پذیرایي رسمي ، مهماني و اعزاز قرار گرفت و دومي از جانب یکي دیگر از علمبرداران به اصطلاح دموکراسي در جهان یعني حکومت ترکیه حمایت و نوازش گردیده و هیچ اداره و یا سازمان رسمي و یا غیر رسمي منطقوي و یا بین المللي در برابر جنایات قبلي آنها از خود عکس العملي نشان نداده و آنها را به هیچ عمل غیر انساني متهم نه نمودند که عملکرد حکومات امریکا و ترکیه در برابر آنها حقوق بشر را در جهان مسخره ساخته و به جنایتکاران در جهان حوصله آنرا ازدیاد بخشیدند تا هر چه مي توانند جنایت بیافرینند هیچ قوتي مزاحم آنها نخواهد شد به شرط آنکه از مدافعین اصلي به اصطلاح حقوق بشر در جهان جواز ارتکاب جنایت را کسب نموده باشند و این جواز به سهولت به کساني اعطا ، میگردد که غلامي سردمداران «دیموکراسي» را پذیرفته باشند!!

به تعقیب حکومات امریکا و ترکیه اینك حکومت ایران این هر دو قاتل ده ها هزار انسان بیگناه را دعوت نموده و براي آنها زمینه ائتلاف و توافق بر سر انجام اعمال تخریبي در افغانستان را مساعد نموده است در حالیکه از آیت الله خامنه اي گرفته تا فرد فرد صاحب صلاحیت حکومت ایران همیشه ادعا داشته اند که مداخلات خارجي عامل مهم تداوم نا آرامي در افغانستان است و غرض رفع نا آرامي ها مداخلات خارجي باید متوقف گردد. قابل تعجب و تحیر است موجودیت این اقوال و این اعمال در قاموس سیاست حکام ایران!

از عملکرد هاي حکام ایران بوضاحت دریافت مي گردد که آنها خود یکي از عاملین مهم تداوم نا آرامي در برخي از قسمت هاي کشور مااست اگر چنین نیست پس دعوت و نوازش دو تن از جنایتکاران فراري جنبش ملي و وادار ساختن آنها به اعلام ائتلاف و آغاز مجدد جنگ در افغانستان چه مفهومي را افاده مي نماید ؟!! بر علاوه ایران حکومت ازبکستان نیز در این راستا از دوستان ایران خویش عقب نمانده و عهد نموده است تا در اکمال و تشجیع سردمداران ملیشه هاي فراري سهم بسزایي اتخاذ نماید .

مواقف ضد و نقیض حکومات ایران و ازبکستان در قبال افغانستان این حقیقت را روشن مي سازد که آنها در گفتار خویش صادق نبوده ، گفتار شان چیزي است و کردار شان چیزي دیگر . که اتخاذ چنین سیاست دو رویه براي دو کشور مسلمان نمي سزد و تقاضاي همسایگي و اخوت دیني نیز چنین نمي باشد همچنان حمایت و مهمانداري حکومات امریکا و ترکیه از دوستم و مالك نیز مغایر به تمامي اصول و پرنسیب هاي بین المللي در اعلامیه حقوق بشر در جهان مي باشد زیرا آنها جنایتکار و قاتل اند و باید مجازات گردند نه تقدیر و مکافات .

آرزومندیم تا حکومات همسایه ایران و ازبکستان در راه قطع مداخلات خارجي در افغانستان صادقانه سهم گرفته و از مهمان داري آنانیکه دشمن و قاتل افغانان اند دست بردار گردند همچنان حکومت امریکا و ترکیه بعد از این جنایتکاران افغاني را عوض آنکه پناه سیاسي دهند به محکمه بین المللي هاگ باید معرفي داشته و بدینترتیب هر کدام به سهم خویش وظایف و مسؤولیت هاي بشري شان را ادا نموده و در راه اعاده صلح در سراسر کشور ما آن چنانکه ادعا دارند در عمل نیز اخلاص به خرج دهند.

SHARIAT WEEKLY
Published by :
Islamic Emirat of Afghanistan
Chief Editor: Abdurrahim Saqeb
Printed [illegible] ...iat Printing Press